

Особливості звернення до Європейського суду з прав людини.

Що таке Європейський суд з прав людини?

Європейський суд з прав людини – це міжнародний судовий орган, який покликаний перевіряти дотримання державами-членами Ради Європи прав та гарантій їх забезпечення, передбачених Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. Дане завдання Суд виконує, розглядаючи скарги, подані громадянами або, в деяких випадках – державами.

Яка компетенція Суду?

Суд розглядає міждержавні заяви та індивідуальні звернення, а також наділений повноваженнями щодо надання консультативних висновків щодо тлумачення Конвенції та протоколів до неї. Індивідуальні заяви можуть подаватися будь-якою особою, групами осіб, юридичними особами або неурядовими організаціями, які вважають, що їхні права чи свободи, гарантовані Конвенцією, було порушено державою.

Під час розгляду звернень Суд вирішує питання про те, чи справді держава в особі її органів влади або посадових осіб допустила порушення взятих на себе зобов'язань в межах Конвенції та протоколів до неї. За умови визнання факту порушення Суд застосовує до держави відповідні санкції.

Зверніть увагу: Європейський суд з прав людини розглядає заяви щодо порушень лише тих прав та свобод, що гарантовані Європейською конвенцією про захист прав людини.

Яких умов необхідно дотриматися при поданні заяви до Європейського суду з прав людини?

Звернення за захистом своїх прав до Європейського суду з прав людини можливе за умов: якщо особою вичерпано усі доступні ефективні національні засоби юридичного захисту; якщо не пропущений строк звернення до Суду (строк звернення - протягом шести місяців з дня ухвалення остаточного рішення національного суду, яке не підлягає оскарженню); якщо справа ще не розглядалася Судом з тих самих підстав і не використано іншого міжнародного механізму захисту права.

Зверніть увагу: Ви маєте лише шість місяців від дати прийняття остаточного рішення на національному рівні, впродовж яких можете подати заяву до Суду.

Використання усіх доступних ефективних національних засобів юридичного захисту є обов'язковою передумовою для звернення до Суду.

Так, Ви маєте використати всі засоби правового захисту в державі, якої стосується заява, які могли б виправити ситуацію, про яку Ви скаржитеся. Свідченням того, що використано усі наявні засоби національного захисту, є оскарження судового рішення до суду касаційної інстанції та одержання рішення цього суду.

Згідно з практикою Європейського суду з прав людини, не вважаються засобами юридичного захисту, які необхідно обов'язково використати перед зверненням до Суду, несудові процедури, зокрема звернення до парламенту, президента, уряду, міністрів, прокуратури або Уповноваженого з прав людини.

Як можна звернутися до Європейського суду з прав людини, якщо особа вважає себе потерпілою від порушення Конвенції?

Звернутись до Суду можна або звичайним листом, в якому необхідно чітко викласти суть скарги (в такому разі Вам буде надіслано формуляр заяви, який потрібно заповнити), або одразу надіслати

заповнений формуляр заяви, який можна знайти на офіційному сайті Суду. Лист і/або заповнений формуляр заяви потрібно надіслати за адресою:

The Registrar

European Court of Human Rights

Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

France

Перш ніж заповнювати формуляр заяви, потрібно уважно ознайомитись із *Нотаткою для заповнення формуляру заяви*, яку можна знайти на офіційному сайті Суду (www.echr.coe.int/applicants). Писати до Суду можна однією з офіційних мов будь-якої з держав, що ратифікували Конвенцію.

Які основні особливості процедури розгляду заяв у Суді?

1. Процедура розгляду – письмова.
2. Розгляд заяв – безкоштовний.

Яка процедура розгляду заяв?

Кожна належно оформлена заява, яка надходить до Суду, оцінюється на предмет її прийнятності до розгляду. Якщо заяву попередньо було визнано прийнятною, Суд повідомляє державу-відповідача про подання заяви і просить надати позицію Уряду щодо викладених у заяві обставин. За результатами розгляду справи по суті Суд або встановлює відсутність порушення державою-відповідачем порушення Конвенції та протоколів до неї, або визнає порушення державою-відповідачем положень Конвенції і протоколів до неї.

Одразу після ухвалення рішення, палата надсилає його сторонам із роз'ясненням права на оскарження.

Кожна сторона у разі незгоди з рішенням палати може оскаржити його протягом трьох місяців до Великої палати.

Зверніть увагу: у зв'язку з великим навантаженням, іноді розгляд заяви може починатися лише через рік після її надходження.

Як виконується рішення Суду?

Рішення Суду підлягає виконанню з дня, коли воно набуває статусу остаточного. Відповідно до Конвенції, кожна держава-учасниця визнає юрисдикцію Суду і зобов'язується виконувати його остаточні рішення у справах, у яких вона є стороною. Порядок виконання рішень Суду в Україні визначається Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». Виконання рішення Суду може полягати у трьох аспектах: виплаті відшкодування, вжитті додаткових заходів індивідуального характеру, а також заходів загального характеру, спрямованих на попередження випадків аналогічних порушень у майбутньому.

Контроль за належним виконанням рішень Європейського суду з прав людини здійснює Комітет міністрів Ради Європи.

*Сектор з питань забезпечення діяльності
Уповноваженого у справах Європейського
суду з прав людини ГТЮЮ у м. Києві*